

Изазид сриједом и суботом.

ПРЕДПЛАТА: на Краљовину СХС мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40; на Италију мјесечно лира 8; појединачни број 30 центевама. Огласи по цјенику. Појединачни број Д 1-50.

Поштарима плаћена у готову.

Издаје: Окружни Одбор Народне Радикалне Странке у Шибенику. Одговорни уредници: Шпоро Тихић. Телефон број 60. Штампа: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II.

ШИБЕНИК, субота 25. августа 1923.

Број 114.

Zablude.

Muslimanstvo je vrlo nezadovoljno u našoj državi, jer država nije uređjena po muslimanskoj volji, nego po volji većine naroda. Stoga muslimanska organizacija proglašava da je tlačena i gonjena u ovoj državi, jer se čak i njihove vjerske svetinje, za koju oni proglašavaju tursku nacionalnu kapu, fes, ne uvršćuje u državnu uniformu.

Državopravno hrvatstvo vrlo je nezadovoljno, što se u ovoj državi ne priznaje hrvatska država, u koju spada preglajšnja Banovina, kao federativni sastojak. Iz toga nezadovoljstva proizilaze separatistički pokreti Stjepana Radića, koji hoće «seljačku, čovječansku, mirotvornu, hrvatsku republiku»; proizlazi pokret onih Hrvata, koji su bili oficiri u austrijskoj vojsci i koji sa generalom Sarkotičem na čelu u ime Hrvatsva sada zahtjeva, da se naša država mora urediti kao federacija raznih naroda: Srba, Hrvata, Makedonaca, Slovenaca, Crnogoraca i Bosanaca; svi ti narodi treba da imaju svoje autonomije, pa da obrazuju, ako hoće, zajedničku federativnu državu. Za sporazum Hrvata sa Srbima g. Sarkotič veli: »samo u poštenom ravnopravnom položaju srpske i hrvatske državne jedinice pod garancijom zainteresovanih velikih sila, bio bi zajednički život Srba i Hrvata u jednoj državi moguć».

Pa zar ovake pojave nisu prava komedija krajnje bezočnosti i krajnje smetenjaštva?

Mi razumijemo da zaostali tragovi turske i austro-ugarske dominacije u raznim pokrajinama našim, ne mogu odjednom sasvim iščeznuti; ali da među tim ostacima prekužene prošlosti može biti tolikoga nerazumijevanja razvojnoga pravca u našem narodu, toliko neuvjajavnosti o stvarnim prilikama i činjenicama, to se, čini nam se ne može objasniti samo njihovom zatucanošću i zaslijeplošću.

Ne može se misliti, da se među muslimanima ne uvigja, da su vremena turskih sultana i bosanskih aga, sa povlašćenim zasebnostima za muslimane, džamije i fesove, za svagda prošla. Ne može se misliti, da se među muslimanima ne uvigja, da oni imaju razloga smatrati se izvanredno srećnim, kad su iza onake prošlosti i onake njihove uloge u svemu hrišćanskom dijelu svoga naroda doživjeli da budu u državi narodne slobode i jedinstva prigrljeni kao ravnopravna braća sa potpunom slobodom za svoju vjeru.

Isto tako ne može se misliti, da ono državopravno hrvatstvo, kom je vrhunac nacionalnih aspiracija bio u tome da u trijalskičkom austrijskom okviru izvrši narodno ujedinjenje, koje bi obuhvatilo i Dalmaciju, i Bosnu i Hercegovinu, i što god bi još na Balkanu Austrija mogla prigrabiti, da to hrvatstvo ni danas ne uvigja, da mu je okvir državotvornoga Hrvatsva za svagda razlupalo pobjedno Srpstvo na Ceru i na Suvoboru, te da je u najmanju ruku smiješno održavati one plemenske, pokrajinske i vjerske jednostranosti, koje su u Zagrebu oduševljeno slavile okupaciju i aneksiju Bosne i Hercegovine i objavu rata Srbiji, kao i sve austrijske pobjede.

Ne, ne može se misliti da se to ne uvigja. To bi bilo suviše neozbiljno. Pa da bismo ublažili tu ocjenu, mi moramo priznati, da ima dosta i srpske krivice, što se među njima mogu pojavljivati i ozbiljno uzimati i take komedije be-

zočnosti i smetenjaštva, kakvu predstavlja muslimanski fes proglašen za vjersku svetinju, Radićeva republika i njegov suludi rad, Sarkotičevo zahtjevanje da Hrvatska bude zasebna država u federaciji sa Srbijom i da ta federacija bude pod garancijom velikih sila.

Za take gluposti i drskosti ima dosta krivice do nas, što takim pojavama dajemo neke važnosti i dižemo ih na stupanj ozbiljnosti koja zaslužuje obzira pa čak i gotovosti na neku preduzetljivost i na pogaganje.

U tome je naša velika pogreška.

Naša je država podignuta na čvrstom temelju narodne volje i slobodnoga pristanka svih narodnih djelova na osnovu narodnoga jedinstva. Na toj osnovi po neospornoj narodnoj volji 1. decembra 1918. izvršeno je stvaranje i proklamovanje države narodne slobode i narodnoga jedinstva, pa je prema tome po nesumnjivoj narodnoj volji donesen i Vidovdanski Ustav, kojim su uklonjene sve pokrajinske, plemenske i vjerske pregrade, i zavedena samouprava za sve upravne jedinice u državi.

To ustavno uređenje treba izvoditi, a ne zastajati na putu njegova izvogenja, upuštajući se u kakovog pogaganja sa suprotnim elementima zaostalim iz tugijske prošlosti, te time ohrabriti ih na onake komedije bezočnosti i smetenjaštva, kakva se odigrava i sa fesom kao muhamedanskom svetinjom, i sa Radićevom republikom i njegovim misterioznim i izdajničkim lutanjem po svijetu, i sa Sarkotičevom međunarodnom garancijom i kontrolom nad federacijom između zasebnih naroda: hrvatskim, srpskim, makedonskim, slovenskim, crnogorskim, bosanskim itd.

Volja naroda izvršena je 1. decembra 1918 godine i ta volja ne da se tako lako mijenjati. Plebiscit se ne obavlja svaki put kad se to neko prohtjedne. Država se ne cijepa kad to hoće jedna grupa ljudi. Država se teško stvara, ali teško i obara. To treba da upamte svi neprijatelji države.

Радићеви планови.

O Радићеву бијеру доноси бечки лист „Ди Стунд“ слиједече појединости: Од прилике пред тједан дана зарјављава се Радић неколико сати у Бечу, ђе је са поузданицима одржао прву сједницу „хрватског револуционарног комитета“. Овај је пред годину дана послао дра Кежмана у Женеву, Лондон, Париз и Америку и на темељу његових извјештаја је Радић израдио свој републикански програм. Он се нада, да ће бити добро примљен у Лондону. Енглеска средњо-европска политика избјегава додуше сваки активан иступ, али ипак настоји да у сфери, која потпада у политички интерес Француске добије уплив на ток политичког развоја. Тако је преврат у Бугарској помаган са енглеским новцем и тако се објашњава енглески интерес за обнову Мајцарске. Радић не мисли да се одмах поврати у домовину него жели да дође пред Друштво Народа и оиће изнесе своје захтјеве. Он намјерана да у Лондону и у Швајцарској устроји про-тувладу.

— Centralni odbor rudara u Pragu javlja, da je u svim rudokopima u Čehoslovačkoj obustavljen posao.

— Min. socijalne politike poslao je pravilnik o centralnom uredu za osiguranje radnika. Pravilnik će stupiti na snagu ovih dana.

Politička situacija.

Beograd, 23. avgusta.

Rezultat opštinskih izbora u Srbiji i Crnoj Gori, a naptose u Beogradu, gdje je Narodna Radikalna Stranka izvojevala sjajnu pobjedu, pokazao je kako narod sudi o radikalnoj stranci. Otkada postoji u Beogradu autonomna opština, još nikada se nije vodila tako ljuta borba za isključivi upliv na komunalnu politiku prestonice, kao sada. Narod je izrekao svoju strašnu osudu nad korupcionistima svih struja. Radikalna stranka dobila je za svoju požrtvovnost zasluženu nagradu. Beograd je orijaškom gestom odbio niske klevete svih defetista, koji su se latili svih mogućih sredstava, da narodu prikažu N. Rad. Stranku u najcrnijem svijetlu. Opet se je obistinila ona stara naša poslovica, da ko pod drugim jamu kopa sam u nju pada. To vrijedi i u politici. Beograd je posljednjim opštinskim izborima izbrisao sramotu mrlju svoje čiste, radikalne prošlosti. Građanski blok, zapravo demokratski, doživio je potpun poraz. Sa socijalnog gledišta izborni je rezultat silno utješljiv, jer je sada pošlo za rukom malom čovjeku na periferiji Beograda, da je odnio iz šaka vodstvo opštinske politike raznim bankirima i špekulantima, a na čelo prestonice stavio je agilnog, sposobnoga i opšte obljubljenoga predsjednika opštine. Treba znati, da u Beogradu nije bilo nasilja, izbori su se vršili u najvećem redu i miru, zato je svaki glas koji je dan za radikale bio iz pune svijesti. To treba da drže na umu demokrati. A autonomisti i federalisti moraju upamtiti, da je Beograd, o kom oni govore da je separatistički i velikosrpski, dao t. z. »srpskoj stranci« samo 172 glasa! To znači, da su tvrdnje jednog dijela Hrvata i Slovenaca, da Beograd i Srbija teže za velikosrpsvom, bila prosta objeda. Dok se Hrvati i Slovenci kupe oko čistih »hrvatskih« i »slovenskih« stranaka, dotle se Srbi okupljaju u onu stranku, u kojoj je jednako mjesta za svakog poštenog i čestitog Hrvata i Slovenca, kao i za Srbina, u stranku, koja je prožeta idejom potpunog jedinstva, a to je u Radikalnu Stranku.

Radikalna pobjeda nije »sporedna«, kako se neki trude da to rada dokažu, ne, to je pobjeda vrlo važna, jer se u njoj odražuje volja naroda. Ovi su izbori bili neke vrsti i smotre, da se vidi pravo narodno raspoloženje. Trebalo je opet pokazati da je sadašnja vlada pravi izraz narodne volje, da nije bilo terora koji bi silio narod pod vladinu zastavu. Srpski izbornici opet su dokazali svoju zrelost. Laž i demagogija bili su strahovito kažnjeni. Pobjeda radikalne stranke u Beogradu i Srbiji znači pobjedu ideje državnoga i narodnoga jedinstva. Srpski građanin i srpski seljak odbio je sve ekstremne i sve laži, on hoće jednu jedinstvenu državu, sa ictim pravima ali i sa istim dužnostima za sve građane i Srbe i Hrvate i Slovence.

Prema vijestima sa ponzlane strane je Radić stigao u London sam a ne sa ženom kako to donose neke novine. Obišao je neke redakcije te se sprema da održi nekoliko konferencija o prilikama u Hrvatskoj i o politici njegove stranke. Pokušao je da dođe u doticaj sa vodećim krugovima, ali mu to do sada nije uspjelo. Iz Londona Radić bi imao poći u Sjv. Ameriku, gdje bi ostao tri mjeseca.

Naša je vlada odlučila, da mu ne pravi nikakvih smetnja u inozemstvo, što nema pra-

vilnih putnih isprava, nego je upozorila naše predstavnike u Londonu, da pomno prate Radićevu akciju u inozemstvu. U krugovima Radićevе Stranke su uvjereni, da će Radićeva akcija ostati bez svakoga uspjeha i da će се brzo povratiti u Hrvatsku.

Engleske novine donose, da je Radić stigao u London preko Pariza. »Times« i »Daily Telegraph« donose, da je Radić stigao u London već 17. avgusta. Članci u tim listovima o Radiću veoma su hladni. »Times« koji je u svakoj prilici neprijateljski raspoložen prema našoj Kraljevini, pišući o Radićevoj političkoj akciji veli, da je Radić sada federalist, sad republikanac, sad za dinastiju, danas lojalan prema Kralju, sutra huška protiv vlade. Politički je veoma nestalan čovjek. Radić jednom napada državu, vladu i dinastiju, a drugi je put za uregenje države. Radić je napadao Kralja na način kakav nije običajan ni u jednoj evropskoj državi. I sada je Radić napao vladu veoma oštro, a beogradska vlada nije još ništa poduzela protiv njega. Radić upotrebljava protiv vlade takove izraze koji се нечују u nijednoj drugoj evropskoj državi. Radić саопштава potpuni prelom između Zagreba i Beograda. Iz njegovih izjava, dade се lako zaključiti, da njegova politika nije odreglena.

Mađarske novine donose, da je grof Bethlen obećao Radiću moralnu i materijalnu pomoć, da će га uvesti u engleske кругове, koji su naklonjeni Mađarskoj.

Poslije opštinskih izbora, u koje su demokratski polagali svoje posljednje nade, da će popraviti svoje šanse makar u Beogradu, promijeli su се glasovi, da je demokratska stranka pred konačnim rascjepom. U utorku je demokratski klub održao sjednicu, koja ja bila veoma burna i na kojoj се čulo oštih riječi. Klub je nezadovoljan sa vodstvom stranke.

Prekjučer bio je potpisan ukaz o imenovanju bivšeg nar. posl. dra Josipa Smoljaku za poslanika u Vatikanu. Klerikalni кругови nisu zadovoljni ovim imenovanjem.

Судбина Ријеке.

Римска „Трибуна“ јавља са Ријеке да је изјављено на полуслужбеном југословенском мјесту: како је главни повод за тоју у преговорима паритетне комисије у Риму у томе што је шеф југословенске делегације др Рибарж имао на наследним сједицама сукоб са италијанским делегатима у питању ријечке луке. Према саопштењима која су добивена на надлежном мјесту види се међутим да неостоји никакав сукоб између италијанске и југословенске делегације а спор комисије има се преписати детаљном претресу појединих питања. Вијећања која су до сада вођена у срдачном тону нису одложена на неодређено пријеме већ је наступио само један мали одмор да би др Рибарж имао прилике да вијећа са својом владом како би се доцније могао постићи дефинитиван споразум у Риму.

Сујевјерје у Русији.

Совјетски листови доносе саопштења о жалосном стању села и варошица у Русији у здравственом погледу. Становништво је веома сујевјерно. Пророчанства су на дисном реду. Љекара нема и људи се лијече трањима и чаробним средствима. Прича се за неког чаробника Балашева, који је постао чувен у цијелој мишкој губернији, а стањује у варошици Слутску, и њему долазе на поге силесица села и Јевреја из ввроши и околине тражећи лијека и исцјељења. Селаци су убијени да морају умријети ако им Балашев не помогне. Његова кућа је од јутра до мрака опкољена болесницима и сакатима.

Тријализам и хегемонија. Наши дописи.

Книж, 20 августа.

(Народни посланик др Н. Новаковић међу бирачима). Нетом је Народна Скупштина у Београду, ради вршине, прекинула свој скупштински рад, овамо је дошао г. др. Н. Новаковић, да као народни посланик објави народ — своје бираче — о раду странке и његовом судјеловању у томе раду.

Покуравајући се одредбама Главног Одбора Нар. Радикалне Странке, г. др. Новаковић је породио да се среске и мјесне организације реорганизирају. Кад је ово посвршавао, 17 и 19. авг. одржао је у Книну, у Сокорани, поузданичке састанке. Састанак од 17. био је упућен за грађане Книнске, а онај од 19. за сва околна села. Оба су састанка врло успјешна, особито онај на Преображење, кад су приступили изасланици свих сеоских организација, који су исцупили пространу дворану Соколане.

На обим скупштинама, само у различитом облику и дуљој или крајој ријечитости, г. посланик изложио је и растукају присутним, међу којим је било и припадника других странака, рад Народ. Радик. Странке, као владајуће странке. Изнио је све што је главног Радикалне Владе, од избора до скупштинских ферија, учинила. Говорио је опширно о важности војничког и чиновничког закона. Изнио је корисност закона о осјејерујућим плодинама против града, који, засада, због особитих разлога, није могао да буде донесен као облигатна већ као факултативна уредба. Говорио је о важности путева, оцртао је стање њихово у свим крајевима наше Штабине, особито у Србији, гдје је непријатељ све уништио. Нужда поправака и подржавања у добром стању цеста државних и општинских захтјева огромне суме новца, преко 5 милијарда. Мјесто ударања огромних приреза и пореза за покриће те важне суме, Влада је допијела закон о Кулуку Протумачивши све добре стране и корисност овог закона, побјигао је све приговоре, што их опозиција износи против истог.

Истакло је и то, што је странка код Владе, његовом интервенцијом, израдила и за онај срез и највисто је још доста корисна, што кад би се у блиској будућности остварило, не само Книж, већ читав ова крајина добила би другу, сретнију физиономију.

Упозорио је све одборе на разорни рад неких, који под разним именима долазе у село и хоће да унесу помутњу и нерад у страначкој организацији. Препоручио је строгу дисциплину и послушност страначким органима: одборима мјесним, среским и окружним, који у свом раду добивају директиву из Београда од Гл. Одбора Н. Р. Странке.

При крају је говорио и о Радићевштини. Препоручио је да се браћу честите Хрвате не мјеша са Радићевцима, да с њима живимо у слози и љубави, право братски, и да забудје деле настојајмо отргнути од Радића и спасти их привлачећи их у своје коло.

Уз поклик Њ. В. Краљу, Пашићу, г. посланику и Н. Рад. Странци, закључио се ове окупштине.

Ово, што „Самоуправа“ пише је тачно. Политика франковаца била је дворска, ћесарска, ђенерална, недемократска, неславенска и протухрватска. Они су тражили, да „по милости“ Франца Јозефа I. или Франца Фердинанда дођу до главне ријечи на југу монархије, у тријализму, без обзира на жељу већине српског, хрватског и словенског становништва, које није жељело аустријског ролство и по својим најплеменитијим и најјачим умовима вазда тежило за слободном народном државом, посве одијеленом од царевине аустријске. Шта више, ти аустријски служници није су Србима признавали ни име, већ су их звали Власима или православним Хрватима, а Словенце су звали тобоже од миља планинским Хрватима, хотени тако сну срамоту своје роиске служничке улоге у њемачко-мађарској хегемонији ставити под име хрватско.

Из странке.

Мјесни Одбор Радикалне Странке за општину Кистање.

На 15 ов. мј. одржан је збор странке, који је био бројно посејен, ради реконструкције одбора. По извршеном гласању, била су већином гласова изабрана слиједећа гг.: Предсједник Лазар М. Крнета, посједник Кистање; подпредсједник Шпиро Ј. Цветковић, посједник Кистање; секретар Гојко Л. Крсовић, општ. тајник Кистање; благајник Никола П. Вујасиновић, суд. чин. Кистање; чланови гг.: Јанковић С. Никола, трговац и посједник Кистање; Дубајић С. Никола, општ. чиновник; Лалић С. Шпиро, трговац и посједник; Мартић С. Душан, посједник; Малешевић К. Милош, трговац; Малешевић К. Никола, трговац; Лалић Б. Љубомир, трговац и посједник; др Јово Тауаковић, општ. лекар; Јанковић П. Радослав, сауб. чиновник; Королија С. Душан, обртник; Крнета Ј. Лазар, посједник.

Краљевски пар остаје на Бледу.

Како се јавља с упућене стране Краљевски пар остаје до коца септембра на Бледу. Пошто се радосни догођај на Двору очекује у септембру, то на Бледу и у Словенији влада велико задовољство, да ће се прво дијете нашег Краљевског пара родити на Бледу.

— U New-Yorku su u plesnoj dvorani Detroit provalili naoružani razbojnici, ramili više plesača i prisilili ih da im daju sav novac i nakite. Njia vrijednost prelazi 20.000 dolara. U automobilima razbojnici su pobjegli.

— Od 1. do 11. sept. drži се u Bruselju IV. kongres međusavezničkih ratnika. Na kongresu će biti zastupani: Amerika, Engleska, Francuska, Kraljevina SHS, Čehoslovačka i Rumunjska. Našu Kraljevinu zastupaje Momčilo Juričić, rez. kap.

— U svim mlinovima u Hrvatskoj stupio je štrajk.

Домаће вијести.

Lična vijest. Sutra imao bi da dogle u Šibenik francuski poslanik iz Beograda.

Zakladu Dra J. Dimitrovića. Na stipendiju iz ove zaklade mogu se natjecati samo gljaci iz Dalmacije do Sutrine, prema tome ne mogu oni iz Boke Kotorske.

Što je sve imao jedan šibenski trgovac u III. ož. Imao je 397 hekt. alkohola, 76 sanduka žigica, 350 kvintala šećera, 100 sanduka petroulja, 470 kvintala soli, 95 kvintala kafe, 50 sanduka vermutha, 150 sanduka šampanjca, 200 sanduku muškata (svaki sanduk po 12 flaša).

Vlada je oslobodila carine, trošarine, odnosno monopolске таксе ствари, koje su zatečene u trećoj zoni, jer je vjerovala da drukčije ne može biti. Ali je ipak lako sračunati, za koliko je ovaj šibenski trgovac povećao svoju imovinu, kad je iz treće zone prenio u Šibenik ovo blago, oslobodjeno tih daca.

Mnogi pitaju: hoće li poreski nadzornik, g. Ivanišević, koji, kroz svoje crne načere, vidi, kako raste bogatstvo u onih malih trgovaca, koji na malenoj težji imaju po dva sanduka brašna, biti toliko dovitljiv, da zahvati porezom ovaj golemi porast bogatstva ovog, srećnog trgovca?

Mnogi pitaju, ali mnogi i ne vjeruju!

Nova vrst miševa u Biogradu na moru. Prilikom oslobodjenja trošarine i monopolских ствари, koje su razni trgovci držali u Biogradu na moru, konstatovano je, da su se, od dugog ležanja tih stvari u magazinu, pojavili novi miševi, sa čudnim apetitom. Ti miševi zohuju kafi i šećer, piju alkohol, a vole i šampanjac i slatka pića.

Nastalo je pitanje: Koja pravda božija ili zemaljska, mora da goni ove miševe? Za prvu se vjeruje, da je spora, a o drugoj se kaže, da goni samo male lupeže.

Policija i Drž. Odvjetništvo nisu pozvani, da korigiraju vjerovanje o božijoj pravdi, ali mogu demantovati, što se o pravdi na zemlji govori!

Novo krlomčarenje alkohola. U blizin Šibenika, na putu koji vodi u Skradin, ne baš daleko od zemljišta, na kome je ranije nagjena velika partija alkohola, finansijski stražari primijetili su jedan teretni auto, natovaren bačvama. Na njihov poziv da stane, sofer je, aparaškom brzinom, pobiegao i meci iz njihovih pušaka nisu ga mogli dostići. Docije su stražari bili obavješteni, da se na protivnoj strani Šibenika, na putu koji vodi u Split, u jednoj progoljaji kod Boraje, nalazi nekoliko bačava. Pomjersi onu istu pumpu, koja je nagjena na zemljištu I. Škarice kod one veće partije alkohola, za koju je vlasnik zemlje i kuće izjavio, da joj ne zna gospodara, finansijski stražari konstatovali su, da su bačve ispunjene alkoholom. Dok su oni bili zauzeti poslom, oko tog pijenja, stigao je, kasvim slučajno, jedan auto iz Splita, u kome je sasvim slučajno, sjedio g. I. Škarica. Finansijski stražari htjeli su zaustaviti g. Škaricu, ali su odustali od te namjere, kad je on energično protestovao, da samo, u ovoj državi, ispravni građani nemaju mira i slobode kretanja.

Dakle, i opet jedno novo krlomčarenje, bez krivca i bez kazni! Ova sprdnja, koja se, ovdje u Šibeniku, pravi sa državom i njenim interesima, neće prestati, dok Ministarstvo Finansijske ne pošalje u Šibenik jednog inspektora i dade mu u ruke jednu veliku metlu, da rastjera nepouzdanе organe, kojih, na žalost, ima ovdje velik broj.

Vijećanja i dogovaranja. Jedva je dr. Drinković sa družinom otputovao iz Šibenika, ovamo je stigao dr. Sokol. Naravno i on je bio gost J. Drezge, iz Vodica, Stankovca i drugih mjesta vijugaju se češće ljudi, koji u nekim „važnim“ misijama dolaze u Šibenik. Ko bi znao što se to tako potajno sprema i kojim ciljem?

Nabavka drvna za vojsku. Kod odtjela intendantskoga slagališta u Šibeniku održat će se dne 27. augusta II. ofertalna licitacija za nabavku 2250 kub. metara drvna za ogrjev i 50 kub. metara za potpaljivanje kotlova.

Jug. Ciklo Klub „Šibenik“ priređuje u nedjelju dne 26. VIII. izlet u Knin. Odlazak iz Šibenika na 11 sati pr. p. sa Poljane Kralja Petra. Odbor.

Uspostava saobraćaja. Već preko dva mjeseca naša je luka mirovala, naši parobrodi nisu u nju ulazili. Bilo je žalosno gledati kad bi se u našoj luci kadkada sastala i po tri talijanska parobroda, a naši parobrodi jedan uz drugoga stajali su privezani uz obalu. Radi toga su naši trgovci bili prinuđeni da dobivaju brašno iz Italije, Venecije, umjesto našega. Jučer je napokon iz toliko vremena stigao u našu luku parobrod »Kosovo« na pruzi Bakar—Split. Za sada je uspostavljen parobrodarski saobraćaj sa Šibenikom dva puta nedjeljno. Jučer je parobrod bio krcat i robe i putnika. Nadati se je da će doskora završiti povoljno pregovori između pomoraca i brodovlasnika i da će na našem Jadranu opet ploviti naši brodovi.

Parobrod »Kosovo« polazi iz Bakra svakog utorka i nedjelje. Prvi put ide do Splita a drugi do Gruža, u Šibenik dolazi petkom i ponedjeljkom u jutro, a iz Šibenika ide za Bakar subotom i srijedom na vačer.

Потанкости о сукобу у Косовској Митровици.

О крвопролићу, које се десило у пећуљу за кријеме општинских избора у Кос Митровици јављају се ове потанкости: Пред подне дошла је група Турака и Арнауца од неких 80 људи, наоружаних коцима и ножевима, пред биралиште, пред којим је тај час било много свијета. Тада су Турци почели вриједати неке Србе. Од Срба није се на те укрде нико освртао све дотле, док Турци нису почели пријетити да ће пронаћи у биралиште, порабаити и скривнице и растјерати бираче. На то је дошло до препирке нашо се с турске стране почело пуцати из револвера. Међу народом настала је паника и бијег. На пуцкаву су Срби одговорили пуцкавом, нашо се развила огорчена борба. Оружјиштво, којем је прискочила и војска у помоћ, одма је интервенирало. Изабори су били обустављени. У тој је борби пало 6 Турака а 16 их је рањено, док је Срба погинуло 4 и 20 их је рањено.

Политичке власти понеле су извиде, те се установило да су Турци спремали овај напад још пред 15 дана. Осим тога се открило да је тај напад имао бити у већем стилу и да је спремао Шераф бег, народни посланик Огорченост међу тамошњим Србима је велика, те се је бржати да недође опет до озбиљних сукоба Жандарни и војска још држе ред и граду.

Обзнана против ХРСС?

Министар унутрашњих дјела Вујичић катеорички је изјавио новинарима, да се председник ХРСС Стјепан Радић истину налази у иностранству. Измишлене су све вијести да су Радића позвали неки енглески парламентарци да дође у Лондон. С енглеске стране те се вијести демантирају. Са свом пажњом влада прати Радићево кретање и рад у иностранству, те ће употребити сва средства, која јој по закону стоје на располагању у случају, да Радићево дјеловање дође у сукоб са законом. Исто тако је влада ријешена употребити закон за заштиту државе против водства ХРСС, као што је то у своје кријеме употребила и против комуниста.

Русија и наша Краљевина.

Орган чешке социјалне демократије „Право Лиду“ у Прагу, доноси чланак у ком вели, да су доручене све припреме за склапање трговачког уговора и конвенција између наше Краљевине и Русије. Нам заступник у Прагу Лаазаренић добио је у тој ствари стриктне упуте. Ако московска влада шели живјети у пријатељским одношајима с Краљевином СХС, у најкраће вријеме биће успостављени такођер политички одношаји. Преговори између Русије и Краљевине СХС водиле се у Прагу у септембру. У Београду мисле да ће доћи до дефинитивног споразума. Многи руски бјегунци боје се за своју екзистенцију у нашој Краљевини.

Brzajavne i telefonske vijesti.

Sjednica Ministarskog Savjeta.

БЕОГРАД, 25. Данас се одрже sjednica vlade, kojoj prisustvuju svi ministri, a tekogjer i predsjednik Skupštine Lj. Jovanović. Na sjednici je pročitan izvještaj našeg poslanatva u Londonu, koje je poslalo opširar izvještaj o itadičevoj akciji. U Londonu je Radić preko ozloglašenog balkanskog komiteta poveo akciju za otcjpljenje Hrvatske od naše Kraljevine. Na ovoj sjednici vlada će odrediti svoje držanje prema Radićevoj akciji u inostranstvu, kao i prema njegovim pristasha u zemlji.

Radić za Habzburgovce.

LONDON, 15. O odnošajima Radića prema vladi i Srbiji pišu »Daily Mail« i »Delly Express«, koji među ostalim veli, da su posljednji dogogjaji doveli Radića do toga, da se više ne zadovoljava samo autonomijom Hrvatske. Po avemu izgleda da Radić nije protiv monarhije, nego je protiv srpske dinastije. Radić će pokušati s mađžarskim i austrijskim monarhistima ujediniti stare austrijske pokrajine u federaciji pod dinastijom Habzburškom.

BUDIMPEŠTA, 25. Radić je u Londonu razvio akciju u korist svoje stranke. Raspolaze velikim avotama novca. Početkom septembra ide u Zenevu, a onda namjerava u Ameriku.

Radiću zatvaraju vrata.

LONDON, 25. Poslije nekoliko dana pravka u Londonu, Radić je zatražio da ga primi min. predsjednik Baldwin, kao i min. spoljnih poslova lord Curzon. Ali nijedan ga nije primio, već mu je na oba mjesta bilo odgovoreno, da engleska vlada ne želi da se iniješa u unutrašnje stvari Kraljevine SHS, te radi toga da ga engleski ministri nemogu primiti i s njim razgovarati. Takogjer su i veći engleski listovi odbili da primaju itadićeve članke.

Klerikal i Radić.

LJUBLJANA, 25. Na nekadašnjoj skupštini klerikalaca govorilo se o Radićevoj akciji u inostranstvu i o držanju klerikalaca prema toj akciji, ali nije ništa zaključeno. Sada pak pojavila se jaka struja među klerikalima, koja traži da se preklinu sve veze s blokom i da se slov. pučka stranka izjavi protiv Radićeve akcije.

Završen štrajk u Trbovlju.

LJUBLJANA, 25. Konačno je došlo do sporazuma između rudara i uprave rudokopa u Trbovlju, te su se danas svi radnici povratili na svoj posao. Odlučeno je da se podvostručit proizvodnja ugljena, kako bi se mogle podmiriti sve potrebe.

Novl pokret u Hrvatskoj.

ZAGREB 25. Ovih dana početi će izlaziti novi seljački list pod imenom «Seljački Dom». Kako se čuje taj list pokreće Hrvatska Zajednica sa nekim iz krugova oko «Slobodne Tribune» i nekim od prijašnjih prijatelja samoga Radića. List ne će biti političkog, već prosvjetnog karaktera, ali će svakako biti konkurent Radićevom «Slobodnom Dому».

Otvor Skupštine.

БЕОГРАД 25. Ovih dana nastalo je živo političko kretanje u političkim krugovima i ako su općinski izbori završeni. Vlada priprema materijal za otvorenje Narodne Skupštine.

Izbori za oblast.

БЕОГРАД, 26. Ministarstvo unutarnjih dijela otpočelo je sa pripremanjima za izvršenje izbora u oblastnim samoupravnim jedinicama. U vezi s time ubrzan je i rad na likvidaciji pokrajinskih uprava. Izbori bi se trebali provesti oko 20. oktobra.

Tko nema teka za jelo ili je slabokrvan neka uzima IRON znameniti preparat Što ga proizvodi Gradska ljekarna u Zagrebu dobivaju se za Šibenik i okolicu u ljekarni Beroš. 8

Dr. Aleksandar Dorner specialista za bolesti uha, nosa i grla povratio se je u Split te ordinira od 10—12 i od 17—19 u svojoj ambulanci »Klaričeva Poljana«. 2

Čudne zgode za trgovce! Krste Jadrnjača prodaje kuću sa dućanom na najizloženijem položaju u gradu; na zelenom trgu. Tko želi kupiti, neka se obrati samome vlasniku. 3

Вијести.

Демонстрације у Бакру. У суботу за вријеме доласка пароброда „Петка“ дошло је до бучних демонстрација против штрајколомаца, тако да је морала интервенирати полиција. Неколико демонстраната је аретирано.

Равмјена круна у трећој зони. Влада је ријешила, да се аустр. новчанице замјене у трећој зони Далмације. Та измјена извршиће се по овој размјери: до 10.000 круна са 1:4, до 25.000 круна са 1:6, до 100.000 са 1:8, до 200 хиљада са 1:10, до 500 хиљада са 1:12 и преко 500 хиљада са 1:16. Око 20 милиона динара биће потребно за размјену свих новчаница.

Куга у Цариграду. Из Цариграда јављају да се појавило неколико случајева куге. Предузете су све профилактичке мјере.

Привање Краља Ђорђа. Ново привање грчког краља Ђорђа од стране Фран-

цуске владе изазвало је најживље задовољство. Сматра се као анак пољерења у погледу путарње грчке ситуације.

Грађански законик. У министарству правде прикупљен је потребан материјал за израду пројекта грађанског законика за цијелу краљевину С. Х. С.

Скупарински додатак црквеним достојанственицима. Министарски савет је закључио да епископи православне и католичке цркве, који примају сталне приходе из државних средстава, надале врховни муфтија у Београду и рејсулама у Сарајеву, примају лички скупарински додатак од 100 динара дневно. Загребачки надбискуп добијаће 120 дин. дневно.

За слободу Ријеке. Ријечка конституанта управила је на предсједиштво интерпарламентарне Уније, која засједа у Копенхагену, брзојав, у којем протестира, што се против воље цијелог ријечког пучанства Ријека још инје уредила према постојећим уговорима. Ово

право мучеништво домаћег пучанства на Ријечи перијешено је већ три године. Ријечка конституанта у име домаћег пучанства, које онемогло гладује и које је остало лишено политичких права, захтјева у име правде и човјечности, да интерпарламентарна Унија поради, да сјениврне међународни уговори, да се Ријека спаси из садане биједи и да се већ једном заврши терор над домаћим пучанством.

Помажите „Просвјету“!

GJURO VOJVODIĆ :: KNIN

Купује и продаје вина и ракије.

Складиште дуга за баčве, смрекових
и јелових сваке мјере.

Препорука се баčварима и виноградарима.
— Одпрема сваку колићину.

СРБИЈА

Прво Српско Друштво за Осигурање у Београду.

Врши: осигурања живота, осигурања пожара, лома стакла, несрећних случајева, транспортна осигурања као и сва остала осигурања под најповољнијим условима. — Полице живота вреде гг. официрима за кауцију при женидби.

Полице пожара вреде као супер гаранција код узимања зајма код Управе Фондова и осталих новчаних завода. За Војводину постоји Добротвор као филијала Друштва Србија, у властитој друштвеној кући у Новом Саду.

Генерално заступство за целу Далмацију: Сплит.

Тражимо способне и вредне заступнике за сва места у Далмацији.

„DANICA“ d. d. за кемичке производе - Загреб

Творнице: Bos. Brod и Koprivnica.

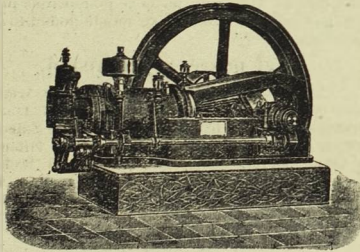
Benzin, plinsko ulje, petrolje, strojno ulje. — ULJA: за automobile, за podove, компресоре, вретена, turbine, dynamo, transformatore. — Parafinsko, Vaselinsko и „Vulkan“ ulje ljetno и zimsko. — Cilindarsko ulje за zasicenu и pregrijanu paru и t. d. — Asphalt, Petrolejski koks, modru galicu, umjetno gnojivo. — Parafin и parafinske svijeće svih veličina. — Kisik (Oxygen).

Dobava у дрв. и željez. баčвама, cisternama, sanducima и kantama. Preuzima narudžbe за директну добаву из творнице, као и продаје са складишта у Šibeniku

Glavni zastupnik за sjevernu Dalmaciju
Josip Jadronja - Šibenik.

ТЕХНИЧКИ УРЕД OSKAR KRAUS

TRST - Via S. Nicolò 4/II.

Opskrbljuje kroz najkraće vrijeme са motorima на naftu и benzin; motorima DIESEL, električnim motorima и dinamima, motorima за brodove и jedrenjače, kompletni namještaj за tvornice tjestenine, mlina, sprave за тиштенје maslina, за mehaničke и drvodjelske radione и sve ostale vrste mašinerija с техничким namještajem.

Cijene у dinarima. - Informacije и proračuni besplatno.

НОВА ШТАМПАРИЈА ШИБЕНИК

Штампарија је снабдевена свим модерним европским и латинским писменима, те врским стројевама за електрични погон. — Прва на вараду све званичне и трговачке тисканице, те остале радње спадјуће у графичку струку. — Складиште тисканица за српске православне цркве и парохјска званија. — Израда брза и точна.

НОВА ШТАМПАРИЈА ШИБЕНИК

Штампарија је снабдевена свим модерним европским и латинским писменима, те врским стројевама на електрични погон. — Прва на израду све званичне и трговачке тисканице, те све остале радње спадјуће у графичку струку. — Складиште тисканица за српске православне цркве и парохјска званија. — Израда брза и точна.

СРПСКА БАНКА д. д. у ЗАГРЕБУ

Основана године 1895.

ФИЛИЈАЛА У ШИБЕНИКУ (Обала).

Бројавн: СРБАНКА.

Деоничка главница К 162,000.000. Резерве преко К 55,000.000. Улошци преко К 500,000.000.

ФИЛИЈАЛЕ: ДУБРОВНИК, КНИН, НОВИ САД, (Централни Кредитни Завод, као филијала Српске Банке), СОМБОР, СПЛИТ, СУБОТИЦА, МИТРОВИЦА.

АГЕНТУРА дубровачке филијале у ГРУЖУ.

АФИЛИЈАЦИЈЕ: БЕОГРАД Подунавско трговачко и акцијонерско друштво, БОС. ШАМАЦ: СРПСКА БАНКА.

РОБНИ ОДИО: свих врста брашна, колонијала, француских боја прве врсте итд. Складиште у властитој кући. Ценици на захтјев бадава.

Најповољније укамањује улоге на уложне књижице и на текући рачун, те обавља све банковне и берзанске послове најкулантније. — Са свима је већим мјестима Европе у директној пословној вези, а тако исто и са Сјеверном и Јужном Америком.